

780
1989/2

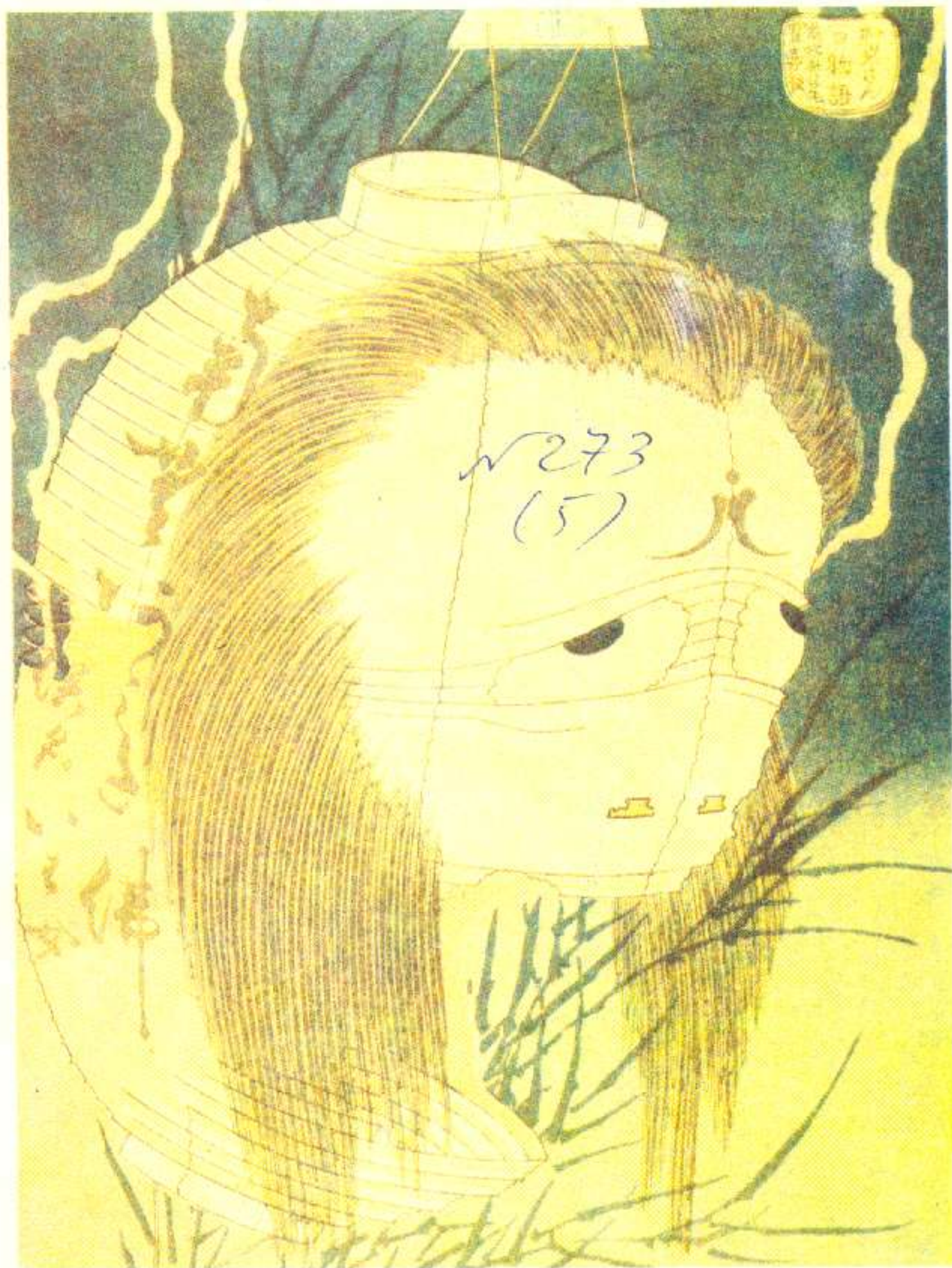
ISSN 0134-9848

1989/5

საშობნა

შობნა-თბილისი

საქართველოს
ზოგადი განათლების
მინისტრის განკარგულებაში



პიესა

გრმანულიდან თარგმნა ვიქტორ კახნიავილიძე



ტრაგედიის მოქმედი პირნი

იაზონი — ბერძენი
მედეა — ზანგი

მეფე კრიონი
უფროსი ძე
უფროსი ძე
ბალღების აღმზრდელი
ძიძა
კრონის მოციქული
სასახლის მონები
უცხო ურვა

მოქმედების ადგილი: იაზონის სასახლის
ერთ-ერთი დარბაზი კორინთოში

მონები. ბალღების აღმზრდელი.
უფროსი ძე. უფროსი ძე.

უფროსი ძე

თუთრი ფაშატი მომგვარა მამამ,
ჩიხფერი ხრდალით დამასაჩუქრა.

უფროსი ძე

გაქუნავია ჭიშის ცხენით.

უფროსი ძე

სე მოიქცა, რადგან ვუყვარვარ.

უფროსი ძე

ჩიტომ გაუიდა შორეულ მხარეს
თუთრი თოვლივით კათქათა ცხენი, —
ღულიან ძროხის რძის შესადარი,
მადარს ჭიქანი რომ გავსებია,
ხბო კი, მისი რძით გაუმადლარი,
ნესტრებიდან აორთქლებს თბილ ორთქლს.

* იბეჭდება შემოკლებით

რაკი არ ძალუძს ფებზე დადგომა,
შესახედავად შენ კი გსურს იყო
ნაღდ მამაკაცებს მიმსგავსებული.

უფროსი ძე

იპ ჩე-ლაოდ ნუთუ შე მიგაჩნივარ?

უფროსი ძე

რა შუაში ვარ, თუ ვინმეს მგავხარ?
ქედმაღლობა და უოყლოჩინობა
იმაღ გარგია ბოლოს და ბოლოს,
რომ დაგვიმტკიცო, დაგვიდასტურო
მართოდენ მშრალი კეშმარიტება?
შენ ხომ ნამდვილაოდ ჩემი ძმა გქვია?
მერე, შე ბიჭი არა ვარ, განა?
შენ კი, თუ ბიჭი არა ხარ, მითხარ,
ჩემი ღვიძლი ძმა როგორ იქნები?

და თუ ძმა არ ხარ, ხომ შეიძლება,
რომ მამაჩემი უყოფილიყავი.

უფროსი ძმ

შე სულწასულ და გულუბრყვილოვ,
ლოცვამდე აღმზრდელს გულისნადები
აკი გავანდე?

გალღებინს აღმზრდელი

შენს ბაგეთაგან
მაგგვარი რამე არა მსმენია.

უფროსი ძმ

ახეთნაირად ვფიქრობდი ალბათ.

უმცროსი ძმ

უმაწვილკაცივით რომ ლაპარაკობ,
შოდა, სხვებივით არაფრად მაგდებ,
როგორც ეს ჩვენი მოწიფულეები,
რადგან ჭერ კიდევ მოწრიაული ვარ,
ამიტომ თავხაც არვინ იწუხებს
და ჩემი წმინდა ლოცვა-კურთხევა
არაფრად უღირთ, რაკი ამბობენ:
თითქოს ამჟამად არ ვარსებობდეთ
და მომავალში დავიბადები.
მონებმაც თავი წამოშვებს, რადგან
გული იჭერებს, ან ჩემგან კიდევ
რა უნდა სურდეთ? მათი ენებიც
სულ შენნაირად არ ტარტარებენ?
ჩვენს მოუავისფრო, თეთრ ბარძაყებზე
ნუთუ ვერ ამჩნევ ერთნაირ ღრმულეებს?
უგავარ თუ არა, როგორ გგონია?
ვიღაცას ისიც მოუხსმენია,
რომ ჩვენ, ერთმანეთს მიმსგავსებულნი,
ვეღურ ბავშვებად მოვუნათლივართ;
ბერძნებისაგან განსხვავებული
ფერადი კანი რომ გვაქვს, იმიტომ?
ახლაც მარტო მე ვარ გასაკენწლი?
დასაცინი ვარ, ფეხის კუნთები
რახან იმგვარად ვერ გავიშვარე,
ცხენს რომ მოვახტე?

უფროსი ძმ

შტერო ნამცეცავ,
ძალგინს, მისმინო და არ იტირო?

უმცროსი ძმ

რა გეხაქმება თუ მარტოხელა
თვალცრემლიანი დავიარები,
რაკი ის არ ვარ, რაკი შენა ხარ?

უფროსი ძმ

შენს ბაგეთაგან თქმული სიტყვები,
რაც დედისგან გაქვს ნამემკვიდრები,
არაფერს ნიშნავს ურწმუნოთათვის.

უმცროსი ძმ

მამიკოს ბიჭო, ურწმუნო შენს,
გულზე აბიხარე მამად მარტოხელა,
რომ უცხოებსაც აგრე უყვარხარ.
რა ვქნა, მე მხოლოდ დედას ვუყვარვარ,
მეც მარტო დედა უნდა მიყვარდეს,
ვისგანაც ასე დაშინებული
მის მწუხარებას, წარბშეკრულობას
და ქადოქრობას რომ ვიზიარებ.
დედის უოველი ტანჯვა-წამება,
გამოგონილი საზაროება,
ბნელი ძალების ხვეწნა-მუდარა
და დამღუპველი განსწავლულობა
იმდენად ძნელი ასატანია,
ქონდრისკაცი რომ ვიყო ნამდვილად,
სოხუცობისას დაბალი ბიჭი
მარლიანად ქუჩად გადავიქცეოდი,
როგორ ცხოვრობენ მამაკაცები,
ალბათ არახდროს მეცოდინება,
რადგანაც ვიცი, ისინი ბავშვებს
გულს არახოდეს გადაუშლიან.
შენ მუდამ მათი თანამგზავრი ხარ,
და საიდუმლოს რატომ არ მიმხელ,
რაკილა უცებ გამოგეღევა,
მომგვარი ჭეშმარიტ სიამოვნებას.

უფროსი ძმ

რაც ძალა შეგწევს, ხომ დამაცხერი.
კარგად არც ვიცი რა გითხრა, მივირს
გამკლავება და მარჯვედ დახვედრა.
ასე უცრად რომ შემძლებოდა
შენი გონების გადაბრუნება,
მაშინ მტრულ აზრებს, ამდენ სიცრუეს,
უნდობლობას და ეჭვიანობას
შენში არახდროს გავალვივებდი;
წინასწარ ვატყობ, ეს ქადაგება
გაყალბდება და ქარს მიეცემა.
დედა ირემი, ახალშობილებს
რძით რომ კვებავს და მოულოდნელად
მგლები დიდ ხროვას გადაეყრება,
ისე არ არის დაფეთებული,
მაგ უელში ხიხბლი ვით მოგწოლია.
ვინ მოგახხენა, ხამარადისოდ,
პაწაწკინტელა რომ იქნები და
არც გაიზრდები, არც დაბერდები?

უმცროსი ძმ

ეგ მზრუნველობით გამანდო დედამ
და წინასწარ ვგრძნობ, სიმართლეს ამბობს.

უფროსი ძმ

ჩაო, უფროსო, მიიძინებო?

უმცროსი ძმ

ჩაო, ხატეგან არ დასცდენია:
 შენ ნაადრევად კი არ მოკვდები,
 ასე გამანდო, ჩემი ხელითო:
 შენ სახეკვდილოდ ხელს ვერ აღვმართავ,
 პირიქით, კალთას დაგაფარებო.
 ამბობქრება არას მიშველის,
 ჩვენ ზედისწერას შევებრძოლები,
 დაფლოდები ხვედრს და განაჩენს
 დიდი ღმერთები როგორც განსჯიან,
 ვფიქრობ, ამნაირ უგნურებისგან
 რომ ჰელიოსი — მამიკოს მამა
 იზრუნებსო და დამიფარავსო.
 ვაიო, მერე წამოიყვირა:
 ვინ გამოიცნობს გამოცანასო,
 ზედისწერა ვის რას უმზადებსო,
 ან სიკვდილამდე მუჭისოდენამ
 ამ ქვეყანაზე ინავარდოსო,
 არც ავადობამ, ზედის ვარსკვლავმა,
 გარეშე მტერმა და ჩადოქრობამ
 სილაღე რომ არ ჩაუმწაროსო?

უფროსი ძმ

ო, ღმერთო ჩემო, კარგად მოიქცა,
 საზარ ორაკულებს რომ აჯაცდინა
 და შენს სულს ვნება არ მიაყენა.

უმცროსი ძმ

გთხოვ, ნუ ირქები იტრე დედაზე-
 ნუ, თუ ვერ ხვდები, რომ ზედისწერამ
 ძალაუფლება დააკარგვინა
 და საბოლოოდ წელში მოდრიკა?
 ის რომ შეუფხვს ესაუბრება,
 ჰვენ ზომ იმგვარად აღამიანებს
 ანდა ცხოველებს ვებშიანებით?
 და ჰელიოსი, მის წინაპარი,
 ზშირად ცეცხლისფერ ბედაურებით
 მოინახულებს ხოლმე შვილიშვილს.
 შე რამდენჯერაც თვალი მოვკარი,
 ოქროსფერ ეტლში მარცხნივ უვითიღლი,
 მარჯვნივ კი ქურა ცხენები ება.
 ისეთნაირად მასლაათობდნენ,
 მუსაიფის დროს ერთმანეთისთვის
 ერთი შეკითხვაც არ მიუციათ.
 ღმერთი — ძალაა, დედა — სურვილი.
 სურვილი ძალას უნდა აღუდგეს,
 ან კიდევ მტკიცედ ჩაბკიდოს ხელი.
 დედამ ამქვეყნად ბევრი რამ იცის,
 მაგრამ არ უწყის სუპველაფერი.
 აურაცხელის შემქმნელ დედაჩემს
 უველაფრის შექმნა არ შეუძლია,

სულ იმას ცდილობს ყოველდღიურად,
 ვლამაზდებოდეთ და ვმშვენდებოდეთ,
 ვიზრდებოდეთ და არ ვბერდებოდეთ.
 დედას სურს ვყავდეთ უბერებლები,
 სანამ თვალეზი დაეხუჭება.
 ნიადაგ ასე ზრუნავს მამაზეც.
 მერწმუნე, მამა კორწილის შემდეგ
 გარდაუქმნელად და შეუსვლილად
 მარად კაბუკი რომ ყოფილიყო
 და ვახსლტომოდა დროის დინებას,
 მაშინ ხიბერე შორს იქნებოდა.



ბალღიგის აღმზრდელი

ქვირფასო ბიჭო, შენი სიტყვებით
 კეშმარიტება დაადასტურე,
 რომ იაზონი დაქორწინებით
 ამნაირად არ დაბერდებოდა.
 ასე ამბობენ, ოქროს საწმისი
 კოლხეთიდან რომ გამოიტაცა
 და საბერძნეთში ჩამოიტანა,
 სულ ჯადოქრობით მოახერხაო.
 ღანდაზან ხმები რომ დაიყრება,
 ზევრჭერ ძნელია გაიზიარო,
 თუ უსიცოცხლო ავლადიდება
 როგორ წარმართავს კაცის ცხოვრებას.

უმცროსი ძმ

მტანჯველმა ფიქრმა შემიაყრო უცებ,
 როცა შევითყვე თურმე დედაჩვენს
 სილაშაზეში არ უდევს წილი.
 დედაც ბერდება, ზედისწერისგან
 აღამიანებს ეგ უწერიათ,
 ასე ყოფილა, ღმერთის განაჩენს
 თურმე ვერავინ ვერ გაეკცევა.
 ამიტომ მოთქვამს დამწუხრებულნი,
 გავლილა წლები მძიმე ტვირთად მხრებს
 დასწოლია და მარად ნეტარი
 სიცოცხლის ბოლოს უკვრეტს მოთმენით.
 მისი ხამარე იმას გვაუწყებს,
 რომ დასაწყისი ჩვენი ცხოვრების
 დასაბამიდან განსაზღვრულია.

უფროსი ძმ

შენი პირიდან რაც მოვიხმინე,
 ვფიქრობ, რომ დასკვნა არახწორია:
 ბევრ ვინმესავით ავადმყოფობის
 და თუ სიკვდილის არ გეშინია,
 შენგან ოდესღაც ამ ქვეყანაზე
 ისეთი კაცი დაიბადება,
 შენ რა ნიშანსაც ატარებ ახლა
 ბრძენი ღმერთები მას გადასცემენ.

უმცროსი ძმ

ო, ჩემო ძმაო, ისე უაზროდ
 მესაუბრები, ვით უსინათლო,

რადაცას რომ გრძნობს უკუნ ღამეში.
შე დაკოდილი ხომ არ გგონივარ,
ანდა პირუტყვი, რომელიც სულაც
უურს არ იბერტყავს და ხხვა ცხოველებს
არაფერს არ თხოვს. საკმაოდ ვიცნობ
საკუთარ თავს და დადასტურება
არა მჭირდება.

უფროსი ძე

უველაფრის მცოდნე
ვერ დაგერქმევია, რადგან ბევრი რამ
ბავშვის გონისთვის კარდახშულია.

უფროსი ძე

ქაბუკი რომ ხარ, აბუჩად მიგდებ,
გულქვა, მუხთალო, უოფილო ძმომ?
ვიცი, რომ გაზრდა არ მიწერია,
ანდა აქამდე კი ვიწრდებოდი?
რაც გუშინ ვიყავ, დღესაც ის არ ვარ?
როგორ მოვიქცე, რომ გავიწარლო?
ან რანაირად გადავასხვაფერდე?
ბოლოს და ბოლოს ხომ ჯანსაღი ვარ!
ნაძალადევი და უგვანოა
სიფიცხე, ოცნება და სიხარბე?
დიდნი პატარებს ხომ ხშირ-ხშირად სჭიით
ახერხობის და უმეცრებისთვის?
შეც უმეცარი ნუ გეგონები!

უფროსი ძე

გეუო ჩიჩინი, რასაც შენ ამბობ,
ბევრი რამ თავად არ გაგეგება!
გუშინ და დღეს კი არ გარდაქმნილხარ,
რაც დაიბადე ამ ქვეყანაზე.
იმ დღიდან გატყობ, რომ არ გიყვარვარ.

უფროსი ძე

ვფიცავ, მიყვარხარ.

უფროსი ძე

სახტიკად ცდები.

უფროსი ძე

კიდევ მიყვარდი და ვოცნებობდი.

უფროსი ძე

ო, არახოდებს არ გუვარებივარ.

უფროსი ძე

რაკი მაძალეხ, პირდაპირ ვეტყვი:
უნდა მძაგდე და მეწიწდებოდე
შე უიამყრალო ადამიანო.

უფროსი ძე

შენი აზრებით შედეგი მგონიხარ.
ანეთი დასკვნა გამოვიტანე:

თურმე დღეიდან იწყებ ცხოვრებას
ნამყო უოფილა ოინბაზობა.

უფროსი ძე

რასაც უუურებ, შასზე არ ფიქრობ
და თუ რამეს გრძნობ, მან ვერ აღიქვამ.
მე განა დღეს კი არ დაფრებადე,
ჩემნაირი რომ უოფილო უაფი,
არა მაგ ხნის და ცალკე გეცნობდრა,
სუუველაფერზე უარს იტყვადი:
როგორ დავხტოდით და ვთამაშობდით,
ისეთ საგმირო ამბებს მითხრობდი,
რომ ურუანტელი გვივლიდა ტანში:
ვილხენდით, ვხტოდით, ან ჩვენი ტანის
ფერს ვადარებდით ერთიმეორებს
და არახოდებს წავკიდებულვართ.
გახსოვს, ცხოველებს როგორ ვიჭერდით?
არა, მე დღეს არ დავხადებულვართ,
არც შენ უოფილხარ მარად ქაბუკი,
ვერაგობა კი არ მახსოვს შენგან.
შენი თავი თუ ცხადად მომბეწრდა,
მე აღბათ ძილშიც აღარ ვახვეწებ.

უფროსი ძე

შენ თუ ნახევარ სიმატლეს ამბობ,
მაშ, სანახევროდ შეც ვარ მართალი.

უფროსი ძე

აბა მითხარი, მაშ მამაჩემმა
რატომ მე არად ჩამაგდო და შენ
კობტა თეთრონით დაგახარქქრა?
ურთხელ, როდესაც ცბენს თვალი ვკიდე
და ხულელური, ბავშვეური კკუით
ლულულული მამას ჩემი წადილი
მორიდებით და ფრთხილად გავანდე.

უფროსი ძე

მამას გაანდე?

უფროსი ძე

ჰოდა, გულცივად
ასე მომიგო, პატარა ხარო.
ისიც კი მითხრა, ამ ქვეყანაში
უცხონი ვართო, არც აქაური
დიდშთავრებივით შექმდებულნიო.
გუმანით ვატყობ, შე არ ვუუვარვარ
და შენ გოვლის თავის მესაიდუმლედ.

უფროსი ძე

შეშატანილი შეგუურებ, რადგან
მე ჩემი უურიტ მომისმენია:
მითხრა, დღეიდან ბავშვი აღარ ხარ,
კორინთოელნიც მალე ჩვენ მოდგმას
გადამთიულად არ ჩათვლიანო.

სულ არ გვგონდება მთავრებთან რიდი,
არც უქონელი ვეგონით ვინმეს
კეთილშობილთა სისხლი...

უმცროსი ძე

გვიდუღსო?

სამარცხვინოა, ტყუილი უთქვამს
ის ბედაური შენთვის არა და
ჩემთვის კი უნდა ერთუქებინა,
მე ვთხოვე, შენ ზომ არ შეზღვეწინებარ.
რანაირადაც მოგესურვება,
რომ დააქენებ ცხენს აღმა-დაღმა,
მაგას არ მქვია მიკერძობება?

უფროსი ძე

მე შენ მიყვარხარ, ვიცი, მამასაც
ჩემზე ნაკლებად როდი უყვარხარ
და ჩემნაირად შენც გამეგობრებხ,
თუ ოდნავ მაინც გამოგზიზღდები.

უმცროსი ძე

სიმართლე მითხარ, გამეც პახუბი,
მამ რატომ გყავართ გარიდებულის
მე როცა ვტირი, ჩემი ცრემლები
შენ სრულდებითაც არ გენადვლები.

უფროსი ძე

ჩემი თეთრონი უნდა გაჩუქო.
არ ვინავარდებ, მინდა გქეროდეს
რომ არასოდეს დამვიწყებინებარ
და არც მიცდია განაპირება.

უმცროსი ძე

ეუ გარე გულისთ გიყვარდა მუდამ,
რატომ არასდროს გავიმტყუე ია.
სულაც არა მშურს შენი ქონება,
მთავარი არის კეთილი სიტყვა
და არა რამის გაცვლა-გამოცვლა.

უფროსი ძე

(უკმაყოფილოდ)

შენს სიკერაებს და შეუპოვრობას
რაკი დიდხანს ვერ გავუშვალავდები,
წავად და მამას შევეხვეწები,
რომ კარის ქვეშოთ, როცა მე და შენ
ღამით ერთმანეთს წავფრურჩულებთ.
ორივეს ცხენი მოგვეყვარონ.

უმცროსი ძე

გარე

ერთი მითხარი, რით დაგაშინე.
არა, შენ ჩემი ძმა არ ხარ, არა,
მე თუ პატარა ქონდრისკაცი ვარ,

შენ გოლიათი, ვეებერთელა.
შენ იზრდები და მე კი ვიღვივი.
ჩვენ, მომავალში, ერთმანეთს აღბათ
სულ ერთიანად ჩამოვცილდებით.

უფროსი ძე

(შებრუნდება)

ქობს, დაელოდო მწუხრის დადგობას



უმცროსი ძე

როგორც გენებოს მაგ შენს ბედაურს
ისე მიხედე. წინასწარვე ვგაძნობ,
დასუბტებულნი ჩემი სხეული,
სადაც ცხავრების ნაშან-თვისება
აღარ გაქანებს, ამდენ დატვირთვას
ვეღარ გაუძლეჯს.

უფროსი ძე

რაკილა მამა

შენ არ ბრძანდება, გამოვიკითხავ
და სუყველაფერს ვეცდები, რათა
აღდეს ბედაური ხელში ჩავიგდო.
შენ არ იჭავრო, არც შეგეშინდეს,
მეც იპოლიტეს წაზედულობით
ვიმოკმედეა და ჩემსას მივადწევ.

(ჩქარი ნაბიჯით გაეშურება. უმცროსი ძმა
აღმზრდულს მიუბრუნდება).

უმცროსი ძე

აბა მითხარი, რაებსა ბოდავს,
სიყვარულზე რომ აღაქლაქდება,
შენამუშება. სადაც კი ჩემი
სული ტრიალებს, ეს იქ არ უნდა
დაბოგინობდეს; და თუ ერთად ვართ,
რადგანაც ხევრჭერ გამომიცდია,
იქ მხოლოდ ჩემი თავი მგონია.
ვიცი, მამას ეს ძალიან უყვარს,
საკითხავია, მე ვის გუყვარვარ?

ბალღების აღმზრდელი

აღდეს მამთავრდება მოვალეობა,
რა დაგარიგო? ხვალვე თუ არა,
აღბათ საცაო დავაგაყატდები.

უმცროსი ძე

რას მერუბნები, ადამიანო,
დედამ სხვა მიწინასწარმეტყველა.

ბალღების აღმზრდელი

(ჩუმად)

თუ მამაშენი კვლავ მეგობრულად
მოეკიდება შენი ძმის ქცევას
და არაფერში ხედს არ შეუშლის.

მე მაშინ უკვე ვიღარას ვეძებდი
და გაქარწყლდებოდა წინასწარბილვა,
ვით ხელისგულზე დასხმული წყალი.

უხვროსი ძე

ჩემი ძმისაგან, ვინც ასე მიყვარს,
მისი მსგავსი რომ ვყოფილიყავი,
პატივისცემა არ შექნებოდა.

ბალღების აღმზრდელი

ღენ რომ გაუფრებს, მამა ნამდვილად
თავის თავს ხედავს; იაზონი ხომ
ქაბულკობაში შენგვარი იყო!
არ დაუკარგავს მიწშიდევლობა,
დრომ ვერაფერი ვერ დააკლო მის
ძალოვანობას და ნაოქებიც
ზოგ-ზოგებივით არ გახჩენია.
ეკლარიანმა გზამ სიყვარულისამ
ვერ დაუშობია ამაყი სული,
ენეციანობის უღვევი ნდომა,
სწრაფვა და გზნება ქარს გაატანა;
იგი სიბერეს არაფრად აგდებს.

უხვროსი ძე

მამაჩემისგან, ვინც ასე მიყვარს,
მისი მსგავსი რომ ვყოფილიყავი,
პატივისცემა არ შექნებოდა.

ბალღების აღმზრდელი

გრძნეული სიტყვით დაშინებულხარ
და დამფრთხალ ცხოველს დამსგავსებხარ.
მშობელი მამა განა მტერია;
მხოლოდ მტერს ძალუძს მწიფე ნაყოფი
დამწიფებულად არ მიიჩნიოს.

უხვროსი ძე

ნუ ამბავდევს ნუღარ აღმაგზნებ,
თორემ ნაღველი განმიახლდება!

ბალღების აღმზრდელი

გაყოფილები ვართ, მაგრამ არა
შერმაფროდიტნი. ეგ შენი სისხლი
ხარბაროსული და ჯალიფერი,
და ხანაზევროდ დამყაყებული
შამანი, რაიც გულს გივიწროვებს.
უნდა დარწმუნდე, შენი არსების
ის ნახევარი ხვდა სხეულში რომ
ფარულად არის ჩაკახლებული.
მამ ჩაიხედეთ გულის სიღრმეში,
უველანი ორად ხართ გაყოფილი!
განა ერთგვარად, ზოგნი თანაბრად,
ზოგნი გეზად და უსწორმანწოროდ,
რადგან გაგზრდიათ მუიფე ძარღვები.

ერთი ნაღვია, უზენაესმა
მღელვარება და მოუსვენრობა
ქარბად დაიღება სუუველას გულში.

უხვროსი ძე

შენი სიტყვები ტირილს მანდომებს,
ერთ იგავს გატყუებულს გამოიხარე.
რაც უნდა იტყუებოდე, რომ
აღამიანი ნარტობელაა.

აქ, კორინთოში, ცხოვრობს დროული
კაცი, რომელიც უბრალო ქვისგან
და ბრინჯაოსგან ღმერთებს და ბავშვებს
კი აქანდაკებს, მაგრამ ისეთებს
ვერა, დედა რომ შობს. გგონია მას
შეცნობილი აქვს ტანჯვა-წამება?

ბალღების აღმზრდელი

(პასუხს თავს არიდებს)
რა გიპასუზო?

უხვროსი ძე

არაფრის თქმა გხურს?
გადარეული გგონივარ აღბათ.
იცოდებ, რითაც მე გულს მიკოდავ,
ეგ შენი ყოვლისმცოდნეობაა.
თბ, სისხლი ყელში მაწვება, მაგრამ
საუბედუროდ, ვერარა მიოქვამს.
(ჩქარი ნაბიჯით გაეშურება).

ბალღების აღმზრდელი

შეუღლებულთა მშვენიერო შთამომავლო,
ნადრევად რომ გამოფხიზლებულხარ,
ცრემლებს ღვრი და
ფუჭ ოცნებას მისცემიხარ!
შენი მომხიბვლელობაც ურევია, მედევ?
თქვენ დაიცავით, ღმერთებო!
ო. წინაპარო შელიოს, მიეც მას სიკეთე!
შეიბრალე ნაწი, ხუხტი არსება!
ამყოფე ჩანმრთელი!
მიეც საღი სხეული,
რათა ბედნიერი გაიზარდოს.

მონება

თქვენ დაიცავით, ღმერთებო!
ო. წინაპარო შელიოს, მიეც მას სიკეთე!
შეიბრალე ნაწი, ხუხტი არსება!
ამყოფე ჩანმრთელი!
მიეც საღი სხეული,
რათა ბედნიერი გაიზარდოს.

ბალღების აღმზრდელი

მიეც სიბარული!
დაე, ტირილი და გოდება.

მშვიდით უოფილიუოს მის ცხოვრებაში.
ბარაქა და ლოცვა-კურთხევა
არ მოკლდეს მის შვილებს მომავალში.
მათ სამემკვიდრეო მშვენიერ იერს
ღმერთების მსგავსთ; გამრავლებულა
და გაზარებული უოფილიუვენა ამ ქვეყანაზე
და შარავანდედით მოხილნი

მონები

სიუც ხიხარული
დაე, ტირილი და გოდება
მშვიდით უოფილიუოს მის ცხოვრებაში.
ბარაქა და ლოცვა-კურთხევა
არ მოკლდებოდეთ მის შვილებს მომავალში,
მათ სამემკვიდრეო მშვენიერ იერს,
ღმერთების მსგავსთ; გამრავლებული
და გაზარებული უოფილიუვენენ ამ ქვეყანაზე
და შარავანდედით მოხილნი.

იანონი

(შემოდის)

ვის ევედრები, ჩემ სასახლეში
წიმიან და შე არვინ მამცნო?

ბალღების აღმზრდელი

არა, ბატონო, ეგ მდაბიოებს
გვეკაშნიკება, მოწყალე ღმერთებს
ლოცვა-კურთხევა რომ გამოვთხოვოთ,
არ შეგულება კეთილი სული,
ჩვენი სურვილი რომ გამოიცნოს.
ჩვენს გულუბრვეილო ღირსეულ ხაუტარს,
ქუცსო ღრიალს და ხრინწიან ხმას
აღხათ მრავალჯერ შიამყარ უური,
რაც უწმინდური ჩვენი პირიდან
ამოდოდა.

იანონი

მადლობას გიხდი

ქახუხისათვის, კმაყოფილი ვარ,
რომ უბრძანებლად ჩემი სასახლე
ლოცვა-კურთხევის კერად აქციე.

ბალღების აღმზრდელი

შენ ხარ ყველასთვის კეთილმზრახველი,
შორს გავარდნილა შენი სიმაართლე,
არა უთავო მბრძანებლობა და
უგულისყურო მსახურთა რბევა,
არამედ სიღბო, უწყინარობა,
რაც სიკეთეს გვინერგავს ყველას;
ვერ ეგუება ჩვენი გონება
სამართალს, რადგან უოველდღიურად
აუარებელ შეცდომას ვჩადით.
მსახურებს უფრო მკაცრად კი არ სჯი,
ვიდრე გოშიას, მოსაკლავადაც

რომ ვერ იმეტებ. ნუ შეირყვნება
მსახურთა გვაში მკაცრ ბრძანებებით,
რასაც მთავარნი წიწლით ხჩადიან;
მათ წინ უმწეოდ ცახცახებენ და
დამწუხრებულან უკომაგონი,
რადგან უპოვართ ქველმა უფალმა
საბედნიეროდ მისცა ხელები.



იანონი

უცნაური და ბუნდოვანია
შენი ნათქვამი, გახსოვს, ოდესმე
ან მსახურები რომ გამეკელოს,
არ ურწმუნოთა გახაბრაზებლად
შემერყვნას მათი წარმომავლობა?
ანდა უოფილა შემთხვევა, როცა,
გაგულისებულს, ჩემი მსახურნი
თუნდაც შინიდან რომ დამეთხოვოს,
გაწერილებულფრებებიანები
დამიკოქლებია, მაგრამ აბა,
საწოლში მათთვის უური შიგდია,
ან შეუდროება დამირღვევია,
როგორც შენ ამბობ?

ბალღების აღმზრდელი

ეგ საყვედური

მართებულია, წყენიანობა
და აკაკობა უნდა გამოვტყდე,
მართლაც არ გვახსოვს, აბა ვინ უწყის,
თუკი მსახური თვალეში ხშირად
გაგეჩხირება, უნდა მიხეგვო,
ან გააძვეო, ან სხვანაირად
უნდა დასაჯო? შენიანები
ძალიან გიყვარს, განა აწვალე
და აბეჩავებ. ოღიმპოს მადალ
მეუფეთ შევთხოვ, ჩვენი ცხოვრების
უშოკლეს გზაზე შენ ერთადერთ ღმერთს
არ მოგიშალოს ყველა სიკეთე,
რაც კი ამქვეყნად გაგიწევია.

იანონი

კარგი საბაბი გეძღვევა, რათა
ეგრე წარმართო.

ბალღების აღმზრდელი

დიახ, ბატონო,

მაგრამ იცოდე, შენს სასახლეში
დიდხანს საკირო აღარ ვიქნები,
ხომ არ გსურს, სხვა რამ შემომთავაზო?
უნდა გამოვტყდე, უმცროსმა ვაჟმა
ბავშვობის ბორკილს გადაუძახა.

იანონი

როგორ, ჭერ კიდევ ღლაპი არ არის?

ბალღების აღმზრდელი

ოცნება უნდა რომ შეისრულოს.
უფროსი ვაჟი შენს მოსაძებნად
გამოეშურა. ერთი თხოვნა აქვს,
აბა განზრახვას თუ მიუხვდები.

იანონი

ძმებმა რა, პირი შეკრეს?

ბალღების აღმზრდელი

მე ვდუმვარ,

რადგან ჭობია, თვითონ ბავშვებმა
პირდაპირ გითხრან ის გამოცანა,
ვიდრე კანკაღით მე ჩავიკენყო.

იანონი

ჩემს წინააღმდეგ მხარდასაპერად
შენ მომხრეები გაგიჩენია.
მოწიფულეები, როგორც ეტუობა,
მუშტებით სულ მთლად მე დამემსგავსნენ.
ხედავ, იმდენი გავიდა ხანი,
თავზე კალარაც არ შემრჩენია,
ძმებს კი, ირკვევა, პირი შეუკრავთ
ამ ჩემი გულის გასახიებლად.
დრომოქმული ვარ ეს ხალი კაცი?
კი არ ვიზრდები, რაც ძალა შემრჩა
ქალსა და ბავშვებს რომ მოვახმარო.
ო, სორცშესხმული მშვენიერება
დილის ცვარსა მგავს, იმ ოქროს წვეთებს
ბალახზე ვწვეები და ვეწაფები.
უფროსი ვაჟი მე მბაძავს თურმე,
ფე, მასე იყოს, ყველას თანაბრად
შერ ვუერთგულეზ. ბინა ხავსეა
ტალიკ-ტალიკი მამაკაცებით,
ქალებიხა კი რა მოვახხენო.
ალარ გაისმის ბავშვთა ზრიალი
და ალარც ორსულთ ნაყოფსა ვხედავ,
გზააბნეული უმწიფარები
კი ამყოლიან თავიანთ გრძნობებს.
ჩვენ არ ვითვლებით, არა, მედევავ,
ვახსოვს წარსულის ის ტკბილი წამი,
რომდღაც ჩვენ ვერ შევინარჩუნეთ?

ბალღების აღმზრდელი

გატყობ, ბატონო, რადაც რომ გტანჯავს.

იანონი

არ შეიძლება რამე მტანჯავდეს,
რადგან ჭერ კიდევ ლამაზს, მოხდენილს,
მიყვარს, რაც კვეყნად მშვენიერია.
(შემოდინ მედევა და ძიძა).

მედაა

იანონი

იანონი

ქალო, ეზავ მკერდიდან
რანაირი ხმა ამოგვივიდა!

მედაა

ქრქინული

არ ველოდი რომ ეს იქნებოდა
და დაგირღვიე უშფოთველრბა.
უი, ეს რა ვქენ, ჩემი სიკვდილი,
შეგაშინე და აგაწრიალე!
ჩემი ხმა მომგავს უძირო ზღვაში
იმ ამოვარდნილ მბორგავ ქარიშხალს.
სიკვდილის შიშით რომ გემშკრება?
სულ რომ გამიჩბი და შემადებო,
შენიანებსაც ალარ მაკარებ,
ნუთუ გწადია, რომ ყველასაგან
მოცილებულმა და მარტოდმარტო
კარჩაკეტილმა ასე ვიტანჯო?
ორი კვირაა პირადად ჩემთვის
არც სიტყვა გითქვამს, არც მონის პირით
შენ არაფერი შემოგიოვლია
გაუკაცურდა ჩვენი დარბაზი,
ჩვენს სახაბლეში ერთ დროს ცხრვრება
მართლაც დულდა და გადმოდროდა.
მაგრამ ამდამად გაუდაბნოვდა.
მკვდარივით ვგდვივარ სულის შემსუთველ
ჩემს სავანეში, სადაც ნადველჩა
ფესვი გაიდგა დიდი ხანია,
თითქოს შავდება იქაურობა
და ძვირფას ოქროს მთლად ეკარგება
თვის ბრწყინვალეობა, სარკმლის შუშები
ჩამუქებულა, რადგან მეუღლე
არც როკვა-როკვით, არც მოწყენილი,
არც მზიარული, არც მოლილინე
ჩემს ოთახისკენ არ მოიხედავს.
ორად გაიყო ჩვენი სახაბლე:
ძაძისფერად და სინათლის მღენად,
ძველთაძველად და მთლად ახალ-ახლად,
სამზიარულოდ და მოსაწყენად,
ძალგვანობად და დიდ ხისუსტედ,
თანაზიარად და მარტომყოფად.
ნეტავი ჩემთვის რას გაიმეტებ?
მთლად დაფერფლილი და უსისხლბორცო,
ნაყრადქცეული ანდა უსულო
ხომ არ გგონივარ? ამ ჩემს ძარღვებში
ან სისხლი ალარ მიედინება,
ან ხნოვანებით მრავალეთამეულს
უეცრად დვიძლი გადამიგვარდა?
ან ჩემი კოცნა ალარ გიწიდავს,
ან ხურნელება ჩემი სხეულის?

იანონი

მაცოფებს შენი თავაშვებული
და უთავბოლო წამოყვირება,

ძვირად მიჭლება გამოდავება,
 როცა შენს ცრემლებს, რისხვას და წუწუნს
 გაუთავებელივ ბოლო არ უჩანს.
 ბაჭაღლო ოქრო არ გაშავდება,
 თუ, რა თქმა უნდა, ყალბი არ არის.
 ხარკმლის მინებიც არ გამოქდება,
 თუკი ბინაში ვინმე ცხოვრობს და
 ქაღალჩის ხელი არ ურევია.
 თუ ქვევს დროდადრო მტვერი ედება,
 მაგას ღმერთები წარმართავენ და
 მე არაფერში არ მიდევს წილი.
 შენი უვირილი განაღა მარტო
 მე მხვდება გულში. ღმერთებს ზედმეტად
 აღიზიანებს — კრონოსს, რომელმაც
 ჩვენ განგვისაწღვრა სიცოცხლის დღენი.
 ძალშიც კი ასაკს რომ შევებრძოლო?
 შევძლებ ბავშვივით აცუნცრუკებას,
 ანდა ჭაბუკებს ვით შევედარო?
 ეგ თვითონ შენ არ დამიდასტურე?
 ჩრდილნი ხომ შენ გააჩინე.
 შენი მოხუცი მსახურებისგან
 ნუთუ არახდროს მოგისშენია,
 რომ მოწიფული შევიღების მამას
 მუხლებში ძალა გამოვლევია?
 დიას, სხვაგვარად ეგ არ ეგებოს.
 მოხუცს ვინ მოსთხოვს, რაც ჭაბუკს ძალუძს.
 მამაკაცს — ბავშვის დაუდგრომლობას?
 მე შენს ტანჯვაში არა მაქვს ბრალი
 და ძველებურად მიუყარხარ ისე.
 როგორც შეძფერის გაფრენილ დღეებს.

მედიკალინური მედიცინის ინსტიტუტი

შე უღმობებლო, გულშემწარავო
 და დაწყევლილო ადამიანო,
 შემიტყუებენია შენი სიტყვები,
 რამაც ეგ გული ღრმად დამიკოდა!
 ჩემი შეიღების წყევლა-კრულვაში
 აშკარადება ქალის გუნება —
 განწყობილება და სანამ დროა,
 კბილი კბილს უნდა დავაპირო და
 ფრთხილად მოვიქცე. მამაკაცზე კი
 რაც ითქვა, იგი შენ არ გეზება;
 სამაგიეროდ დედას ორმაგად
 და სამმაგადაც ავაღვებულეებს
 მოვალეობა, რადგანაც იგი
 ხეშვების გვერდით აღამ-ათენებს.
 ამიტომ დროზე ადრე ბერდება,
 რაკი ბავშვების სიცილ-კისკისზეც
 ღამე შიშით და ძრწოლით აღვიძებს.
 მათი მკერდიდან ამონახუნტქში
 ჩანს სიმშვიდე და უწყინარობა,
 ჭყობადი მდოვრედ მიედინება
 და უკან რჩება მარად ღამაში,
 დაუდგრომელი ჩვენი ცხოვრება.
 გინდა, რომ მითხრა, უკვე დავბერდი.

ყოველდღიურად მიტყნება კანი,
 სამაგიეროდ ჩვენი შეიღები
 ტანადღებთან და მშვენიდებთან.
 ეჭვი არა მაქვს, შენი ნათქვამი
 გამიწნულია ჩემ მისამართით,
 რაღა თქმა უნდა, ბერძენ ქალს მაგას
 არც შებედავდი. არც აკადრებდი,
 ბარბაროს დიაცს ეხება ლანძღვა,
 შევკანიანად რაკი ვშობილვარ
 შენი პირიდან მკვახედ გაისმა —
 ზნე-ჩვეულების, წესის დამრღვევი,
 ეგ ქაღალჩი ზანგი ქალიო.
 შენ იარაღად იყენებ მაგ ხერხს,
 რომ უველას თვალში მამასხარავო,
 მაგრამ ერთხელაც მე არ მიცდია,
 შენ პირში ბურთი რომ ჩამეჩარა,
 ამიტომ იყო, გულდრძო სიტყვები
 კიდევ მრავალგზის მეორდებოდა.
 ეგ, სადღა არის ის მოქნილობა,
 რომ აღარ ვცევავი, აღარ დავხტივარ
 და ციბრუტივით აღარ ვტრიალებ.
 ჩემი სიშიშვლე სათაკილოა,
 ბნელი ღამე და საბურავი კი —
 თავშესაფარი. სანთელი რაა,
 იხიც არ არის ამ ჩემს ბუნაგში.
 გადაგავიწყდა, ეგ შენი გული
 თუ რანაირად მოვინადირე?
 რაც ღმერთებს ჭკონდათ გადაწყვეტილი,
 აღბათ თავიდან ამოგივარდა, —
 სიცოცხლე ხუთჯერ რომ დავიბრუნე.
 ჩემი ხარჩო და საბადებელი,
 რაც შენ მოგანდრე დიდი ხანია,
 შენს საკუთრებად გამოაცხადე,
 მე კი დამტოვე ხელცარიელი.
 ერთს ვიტყვი მხოლოდ: რაკიღა ხტყუი,
 ვეცდები, ახლავ გამოგამეღვანო,
 იაწონ, ჭერ არ დაბერებულხარ.
 ერთ ადგილას ხმა გავარდა უცებ,
 რაც ჩმახვან და მტკნარი სიცრუე,
 თითქოს შენს სხეულს ჩემ ქაღალჩობით
 ძველი მშვენება შევუნარჩუნე.
 ჭერ საკუთარი ხული გაძარცვე.
 ახლა გსურს იქვე ფარისევედად?
 შენ სიბერისა არა გცნია რა!
 სამარის კართან რომ იყო, მაშინ
 განა მაგგვარად მოიქცეოდი.
 შე მატყუარავ, ჯანდაკი ვეთქმის,
 ჭაბუკურად ხარ გატაცებული?
 აქამდე შეგჩრა მოქნილი ტანი,
 თანდათანობით უფრო დამშვენდი.
 შენ შეგიძლია დაუღალავად
 დაგროვილ გრძნობის უხვად გადმოღვრა,
 როგორც ფურჩემს მძუნობისაბ.
 თანამწარაბველად ვინც შეარჩიე,
 მთელმა ქვეყანამ შეიტყო უკვე.
 შენ ხომ მსახურნი გადაიბირე.

თანამოაზრე უფროსმა ვაჟმაც
 არ დააყოვნა და მოგახარა:
 ახლაც ისე ხარ შეყვარებული,
 სიკაბუკეში რომ იყავიო.
 მიტომ გაურბი შეუღლის საწოლს,
 წამდაუწუმ რომ ცრემლად ვიღვრები?
 ამიტომ ვჩივი არა შენს ძალას,
 მდინარის კიდე რომ გადალაბა
 და ზღვას მთლიანად არ შეუერთდა.
 არმედ სოფლის მიდამოებში
 ამღვრეულობა სულ რომ დაკარგა:
 ის ამომშრალი, მიგდებული ზღვა
 მე ვარ, რომელსაც გამონაფონი
 დღემდე მაყოცხლებს და მასულდგმულებს,
 თუმცა ვერ აღწევს მარჩლის ვორას,
 იწრიტება და მანამდე შრება.

იანონი

სირცხვილი მქენჯნის, რომ გეცოდები.

მედეა

ნუ დაგაღონებს შემწარაობა
 და ამნაირი აბობოქრება,
 ეგ ქალის გულში დაბუდებული
 თანდაყოლილი სიბოროტია.
 მაშ, შეიბრაღე ბეჩავის გული
 და სულ ერთბაშად ნუ დაივიწყებ,
 ვისაც ღმერთებზე მეტად უყვარდი.
 არ დაივიწყო მედეა, ვინაც
 შენი გულისთვის გატება ფიცი,
 თავი მოეჭრა, მკვლელი შედრქვა
 და დღენიადაგ შენ სასიკეთოდ
 მალალ ღმერთებსაც არ ებუება.
 მაშ გადიფიქრე, იბრუნე პირი,
 ცოდო-ბრალი რომ არ დატრიალდეს,
 რადგანაც თავის განმარტოება
 უმძიმეს ტვირთად მაწვება მხრებზე.
 ძალშიცხ, ვისწავლო უველაფრის ზიზლი,
 რაც ხელ-ფეხს მიკრავს, წინ მეღობება
 და მიმაქანებს ცივ სამარისკენ.
 თქვენც მეზიზღებით, ჩემო შეიღებო,
 უველა სულდგმული და საბღეული
 სიამტკბილობას ვინც კი ეძღევა.
 თუ მარტოოდენ შეიღები ვიყვარს
 და მე არაფრად არ მიგაჩნვიარ,
 ჩემზეც იფიქრე, თუ ნაადრევად
 არ ჭხურს იხილო მათი სიკვდილი
 მე შენ გარეშე, გულდაჭერებით,
 ქვეყნად სიცოცხლე არ შემიძლია.
 მხოლოდ შეიღები სიამოვნებას
 ვერ მანიჭებენ. მაშ, ვის ვუყვარვარ?

იანონი

აუცილებლად მელოდე ღამით.

ძიძავ, ბრუ მესხმისი ჩერ არ ჩამქრალა
 უკანასკნელი ჩემი ვარსკვლავი.
 გული ტუულიად შემომკენებოდა,
 ავი ნიშნებიც მაპამპულეზდნენ.
 ღმერთები ცუდად მუხუშრებოდნენ.
 იაზონმა ხომ მომცა პირობა,
 მოდი და ისევ თანწამაყვანენ.
 ცრემლით მევენება თვალის ტენება

ძიძა

მცდარი ყოფილხარ, უმართებულოდ
 რომ აბობოქრდი. რომ უსაფუძვლო
 შიში ყოველთვის უბედობაზე
 უარესია. როცა არ იცი,
 რთულია, ვინემ გამოცნობილი
 ტანჯვა-წამება. წინასწარგაძნობა,
 რითაც ღმერთები სულს გვიძრწუნებენ,
 სუველაფერზე შიშნეულია.
 (მედეა გაღის).

იანონი

(უკმაყოფილოდ)

ძიძავ, შეჩერდი და მიპასუხე:
 მოვარე ნახევრად რომ შეივსება,
 მედეა უმაღ დღის შუქს გაურბის.
 ოთახში მარტო კარჩაკეტილი
 და მოწყვეტილი გარე სამყაროს,
 შუალამისას მცურავ ღრუბლებში
 მბრწყინავ ვარსკვლავებს მისჩერებია.
 მის სამყოფელში მხრჩოლავი აღის
 სხივთკონას აქსოვს და რაც სურვილი
 გულს ჩარჩენია, მას უზიარებს.
 ეს იმ სამყაროს ხარკია, რასაც
 მიშტერებია გაქნილი ქალი.
 მის გარშემო მყოფ ახლობლებსაც კი
 უყურებს რალაც ათვალწუნებით.
 გამარჯობის თქმა არ ემარკვება,
 თუ თავს დაუკრავ, ნაუცბათევად
 და უთავაზოდ მოგესალმება.
 ტრაპეზს ვერ იტანს დასანახავად.
 აბუჩად იგდებს უფროს ვაჟს, უმცროსს
 ჩემ წინააღმდეგ აგულიანებს.
 ის ხომ კკუაზე აფრაკად არის!
 მადლობელი ვარ ღმობიერ ღმერთის,
 ვისი წყალობაც ჩადოქმნელ საკმლით
 მახეში აბამს უმრწემეს უმაწვილს.
 მე ვერ გავბედავ, მის ოცნებაში
 დედა ჩავრიო. ჩემი ვაღია,
 ამგვარი რამ არ მოვიმოქმედო.
 გასამართლების ღირსია იგი.

